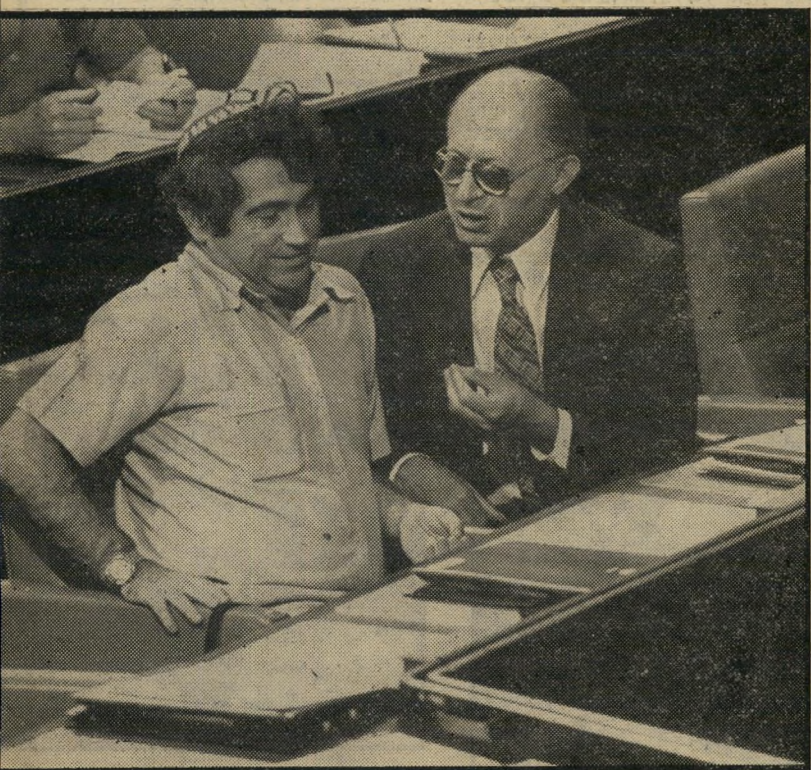

בגין וכו"מאיר
הצעירים הבטיחו

בגין ובורג
המנהיג הסכים

בגין והמר
השר הכחיש

אחר-כך תצביע בעד הקדמת הבחירות. המפד"ל תפרוש מהממשלה רק כאשר יהיה לה נוח ובעיקבות משבר שישרת אותה לקראת הבחירות.

גם את בורג עצמו שירתו המהלכים האלה היטב. ראשית, הוא הצליח לת- קוע טריז בין ראש-הממשלה לבין צעירי המפד"ל, טריז שישרת אותו כל עוד מפלגתו שותפה בממשלת בגין. בורג גם לא רצה שהפרישה תעשה על רקע שבי- תת המורים והתפטרות המר, בימים שבי- הם היה נדמה שאין פיתרון לפרשת הד- מורים. פרישה על רקע זה היתה מחזר- קת את המר בתוך המפד"ל. גם כיום אין בורג מוכן לפרוש בגלל הנושא הד- כללי — התדרדרותה של ממשלת בגין. „אנחנו שותפים למצב זה“, הוא אמר בשבוע שעבר. בורג רוצה להמתין להתי- הוות משבר על רקע דתי או כלכלי; פרישת המפד"ל על רקע כזה תביא לה- אהדה בקרב ציבור המצביעים הדתי שלה, ולא תאפשר לתנועת התחייה לנגוס עוד בקהל מצביעיה.

תיאורו של בורג את הפסקת המגעים עם המערך היה קולע: „יש לנו עוד מספיק דלק עד נחיתת האונס הבאה.“ שום דבר לא בווער. הפלת הממשלה יכר- לה להתבצע גם בעוד שבוע, שבועיים או חודש, בעיתוי המתאים למפד"ל ולי- בורג. תמיד יימצאו משברים שאותם אפ- שר יהיה לנפח לממדים כאלה, שיצדיקו בעיני הציבור הדתי את פרישת המפד"ל מהממשלה ואת הקדמת הבחירות.

חותם

לא-חותם

את כל אלה ידעו ראשי המערך כשבאו לפגישה במלון דן בתל-אביב. למרות שמשותפי הפגישה מטעם המפ- ד"ל התחילו בפני פרס וחבריו להפיל את הממשלה ולהקדים את הבחירות, הם לא היו מוכנים להתחייב על מועד מסו- ים. פרס גם לא דרש זאת מהם. אך מבלי שהדבר צויין, היה ברור לכל האנשים כי המדובר בסוף מאי ובתחילת יוני. היחיד הלהוט להקדים את הבחירות, ומייד, הוא שימעון פרס עצמו. הוא חר- שש ממתנגדיו בתוך מפלגת העבודה, ורוצה, כיאה לביצועיסט, לקבוע עובדות בשטח — ומהר. מאז מותו של יגאל אלון מתגבש במערך חוג סביב הקיבוץ המאוחד, שכוחו הולך וגדל בצורה שאיש לא שיער אותה. „מורשת אלון“ הוא הד- מושג המפחיד ביותר את פרס במפלגת העבודה. נגד אלון הוא יכול היה להי- לחם, אך נגד מיתוס אלון, כמו נגד כל מיתוס אחר, קשה לנהל מאבק. פרס יודע כי קבוצת אנשים עם דגל „מורשת אלון“ עלולה לעשות לו צרות צרורות מבית, וככל שיקדים את הבחירות כן ייטב לו. פרס גם היה רוצה להימנע מהתמודדות בוועידת מפלגתו. הוא אמנם משוכנע שיביס כל מועמד אחר, אם יהיה כזה, אפילו אם יהיה זה יצחק רבין, שעשוי להיות נושא דגל אלון במפלגה. אך הד- התמודדות אינה נוחה לו. לו היתה הכנ- סת מתפזרת היום, והבחירות החדשות היו מתקיימות בעוד חודשיים או שלושה, לא היה סיפק בידי מפלגת העבודה לה- כין את הוועידה שלה, ופרס היה הופך מועמדה לראשות הממשלה ללא בחירות- פנימיות.

פרס טוען היום, כי יש רוב מוחלט בכנסת להקדמת הבחירות. ביום השני שעבר הוא ערך את החישוב בפני יעקוב אחימאיר, ובפני המוני צופי הטלוויזיה: „55, חברי אופוזיציה, אליהם מצטרפים כמה מהמפד"ל, כמה מהדמוקרטים וכמה מהליכוד.“

בורג עושה חשבון אחר: „גם אם המפד"ל תחליט על הקדמת הבחירות, אני עדיין לא רואה את 61 חברי-הכנסת הד- מצביעים עבורך. המפד"ל כולה תצביע, אבל אני חושש ממפלגת העבודה. 40 האחוזים של חברי-הכנסת מהעבודה, ש- יודעים שלא יהיו חברים בכנסת הבאה, עלולים, בהצבעה חשאית, שלא לתמוך בהקדמת הבחירות.“

להלכה הוכרו על פסק זמן, למרות שמלכתחילה לא התכוונו ראשי המפד"ל המערך להגיש כבר בבוקר של יום הד- מחרת הצעת חוק לפיזור הכנסת התשי- עית. ההסכם של פרס עם המפד"ל, ש- ראשון החותמים לא-חותמים עליו היה זבולון המר, שריר וקיים. המועד להוד- צאתו אל הפועל ייקבע בשלב מאוחר יו- תר כאשר יהיה נוח למפד"ל. למערך הוא תמיד נוח.

בורג יודע, שכל שהבחירות תוקדמה, כן מובטח יותר מקומו בממשלה הבאה לעוד ארבע שנים.

אופוזיציה

פנימית

אלם בורג הוא פוליטיקאי ערמומי, המכניס לתוך המחשב הפרטי שלו נתונים וגורמים שאותם קשה לצפות מראש. המגעים בין הסיעות במפד"ל ל- בין בורג, בכל הנוגע להקדמת הבחי- רות, לא נערכו פנים-אל-פנים, אלא ב- אמצעות האיש הנאמן לו בסיעתו, למי- נה, ח"כ אברהם מלמד.

כאשר ישבו אברהם-צירא, בן-מאיר וגלס יחד עם פרס, שחל והח"כ החדש של מפלגת-העבודה, יהודה חשאי, במלון דן, יכלו שלושת חברי המפד"ל להבטיח ל- חברי העבודה: „אין בעיה, בורג איתי- נו.“ ההבטחה הושמעה אחרי שיחה מוק- דמת עם מלמד.

אולם לא רק למפד"ל יש בעיות פנים- מפלגתיות בעניין הקדמת הבחירות. גם לפרס יש בעיות כאלה. כ-40 אחוז מחב- רי הכנסת התשיעית של המערך יודעים, כי לא יהיו חברים בכנסת הבאה, אותם חברי-כנסת יתנגדו בכל תוקף, אם כי בצורה סמויה, לרעיון הקדמת הבחירות וינסו להרוויח עוד שנה וחצי של חי- מום המושב במישכן הכנסת. למרות ש- איש מעסקי המערך לא קם ואמר, כי הוא מתנגד לבחירות-מוקדמות, יודע פרס כי אופוזיציה ממתנה לו בבית.

בעיה פנימית אחרת, שמולה ניצב פרס, היא ההתנגדות לברית עם המפד"ל. הי- טב לבטא זאת ח"כ אברהם כץ-עוז, ש- אמר לפרס, אחרי שנופצו השמועות על המגעים עם המפד"ל: „תראה מה שאתה עושה: אנחנו באים לציבור עם מערך בעל בשרה חדשה, מערך שונה מה- מערך שהובס בבחירות האחרונות, ואתה מביא כנודניה הסכם מוקדם עם המפד"ל, שנוא נפשו של הציבור. איזו בשרה חדשה היא זו? בשביל מה אנחנו צרי- כים את המפד"ל? הסקרים אומרים ש- יהיה לנו רוב מוחלט, וגם אם לא, יהיה די זמן אחרי הבחירות למשא-ומתן עם הדתיים.“

פרס, החפץ יותר מכל אדם אחר בקי- דמת הבחירות, חושש מההתנגדות הי- פנים-מפלגתית לצעדיו. לזכותו ייאמר, כי בעיקבות הביקורת הפנימית בתוך מפלגתו הוא נמנע מלהבטיח דבר לא-י- שי המפד"ל, בתמורה לעזרתם בהקדמת הבחירות. הוא לא הבטיח להם תיקים מסוימים בממשלתו, ואפילו לא הבטיח למפד"ל לצרפה לקואליציה. אולם הפו- ליטיקאים הממולחים של המפד"ל גם לא לחצו עליו בעניין זה. הם הבינו את הקשיים הפנימיים של פרס בתוך המע- רך, וידעו כי לפי החוקים הבלתי-כתו- רים של המישחק הפוליטי, המוכרים הי- טב גם להם וגם לפרס, עצם המגעים, הפגישות והעזרה בהקדמת הבחירות, כמוהם כהתחייבות של מפלגת העבודה לחידוש הבחירות עם המפד"ל.

נחיתת אונס

מתוכננת

אחרי שהתגלתה פרשת המגעים בין שתי המפלגות, נדמה היה שה- משא-ומתן התפוצץ. שלושת השרים הד- תיים מיהרו להבטיח אמנים לבגין ולי- הכחיש את קיום המגעים. ישיבת סיעת המפד"ל בכנסת החליטה ברוב של עש- רה נגד שניים, שלא לדון כלל בעניין. אולם תוצאות ההצבעה היו מתוכננות מראש. נקבע כי שלושת השרים של הד- מפד"ל יצביעו נגד הדיון, ושני חברי- כנסת, יהודה בן-מאיר כנציג הצעירים ואברהם מלמד כנציג סיעתו של בורג, יצביעו בעד. הצבעתם תוכננה להוות אצבע מאיימת. לאמיתו של דבר היתה ההצבעה כולה בגדר הצגה. סיעת המפ- ד"ל בכנסת אינה רשאית כלל להחליט או שלא להחליט על הקדמת הבחירות; רק מרכז המפלגה או הסיעה המורחבת יכולים להחליט בשאלה זו.

ראשי המערך לא היו מופתעים מה- מצב בתחילת השבוע, שלפיו נראה היה שהקנוניה להקדמת הבחירות נכשלה. עוד בפגישה במלון דן אמר להם אברי- צירא: „אנחנו בעד הקדמת הבחירות, אך לא יכולים לפעול להם כך בעוד שאנו יושבים בתוך הממשלה.“ הרמו היה ברור. המפד"ל תפרוש מהממשלה ורק